

նութիւնը, բարուականութիւնը և ար-
ւեստը: Ամբողջ մարդը պէտք է հաս-
կացւի իւր բնական և հոգեկան
կեանքով՝ որպէս մի միութիւն: Հո-
րա քննադատութեան եղանակից իս-
կոյն երևում է Հեգելի խորը ազդե-
ցութիւնը հեղինակի վերաջ, թէպէտ
և նա իւր ուսուցչի ստորակ եր-
կըրպագուն չէ, այլ նորանից ան-

գամ վեր է ուղում բարձրանալ:
Գրւածքը պարունակում է բազմա-
թիւ շատ աջողած մանրամասնու-
թիւններ. մանաւանդ ուլ ծանօթ է
Շաղլերի էսթետիկական գրւածքնե-
րի հետ, գեղարւեստին վերաբերեալ
հատւածը շատ կը զնահատէ: Այդ
հատւածը պարունակում է նուրբ
նկատողութիւններ:

ՏՐՕՅԲԵՐ, ԴՐ. ՕՍԿԱՐ, պրօֆ., ԼԻԿԵԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ: Հ. Կիպեր-
տի մի քարտէզով: Նոտուգարտ. 1887, Kohlhammer. (XII+247
երես, մեծ ութածալ):

Փոքր ասիական թերակղզին,
թէպէտև հնումը բնակավայր էր
շատ ազդերի, ունեցաւ սակաւն հին
դարերի մեծագոյն շրջանում մի
պատմութիւն, սկսած պարսիկների
նւաճումից մինչ Ալէքսանդր Մեծի
չաջորդները և Հռովմի նւաճելուց
մինչ Օսմանցոց գալը: Բայց նախ
բան ալդ պատմութեան գրելը,

պէտք են պատրաստական մասնա-
ւոր աշխատութիւններ: Մի ալդպի-
սի աշխատութիւն տալիս է հեղինա-
կը Լիկիացոց մասին, որոնց պատ-
մութեան համար հեղինակը իւր 20-
ամեայ ուսուցչութեան ազատ ժա-
մերը գործ է դրել նիւթեր հաւաքե-
լու: Գործը կատարւած է օրինակելի
բարեխղճութեամբ:

ՇՄԻԴՏ, ԴՐ. ԷՄԻԼ, դօցենտ, ՄԱՐԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՄԵԹՕԴԻՆԵՐ: Ուղե-
ցոյց դիտելու ու ժողովելու գործանոցի և ճանապարհորդութեան
համար: Բազմաթիւ նկարներով բնագրի մէջ: Լայպցիգ, 1888 թ.,
տպարան Veitet (IV+336 եր. imp. 12), գինը՝ 6 մարկ: (Գեր-
մաներէն):

Այս գիրքը հմուտ մարդիկ խորհուրդ
են տալիս ձեռք բերելու նորան, ուլ
մարդաբանական (անթրօպօլօգիա-

կան) հետազօտութիւններով է զբաղ-
ւած կամ ուլ դոցա համար նիւթեր
է ժողովում: Հեղինակը ինքը մի

Նշանաւոր մասնագէտ է և քաջ տեղեակ դործին վերաբերեալ գրականութեան: Ազգային կատարեալ գրածք չը կալ ոչ գերմանական և ոչ մի օտար գրականութեան մէջ: Ի՞նչ բան և ի՞նչպէս պէտք է գիտել կենդանի մարդու թէ մեռածի վերայ—ահա՛ առաջադրած խնդիրը: Գիրքը պարզ կերպով

ստով ծանօթացնում է գործիքներին հետ, որոնցով պէտք է չափել, և չափելու մեթոդներին հետ ալնպէս, որ մասնագէտը բաւական է մնում, իսկ ոչ մասնագէտը հմտանում է գործին, եթէ միայն անատօմիական անուններին ծանօթ է:

Տ. Գ.

ՄԵՐԿԵԼ, ԴՐ. ՅՈՎՀ., ՊՐՕՖ., ՈՒՍԻԱԾՔՆԵՐ ՀՈՌՈՎՄԵԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԻՅ: Տեար III. Հռովմէական ծառայողների ոռնիկների ծագման և հռովմէական դատարանական վճարումների մասին: Հալլէ Զալի վերայ. 1888 թ., տպ. Նիմպէր, 174 եր., մեծ ութածալ, գինը՝ 4 մարկ:

Հատած I-ում խօսում է հանրապետական ժամանակի մասին (ռռնիկներ քահանաներին, ղինւորներին, ազգայնաբաններին և գաւառական դատաւորներին): Հատած II-ում՝ Պրոստոսի և Նորա լաշորդների կարգա-

դրութիւնների մասին: Հատած III-ը տալիս է մի տեսութիւն ծառայողների ոռնիկների պալմանների մասին Գիսկրտիանոսից մինչ Յուստինիանոս:

Ա.

ՔՐՈՒԿՄԱՆ, ԴՐ. ԿՈՒՐՏ, ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍԻԱԾՔՆԵՐ ԼԵԶՈՒԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ: Լապցիգ, 1888 թ., տպ. Ֆրիդրիխ, X+358 երես, մեծ ութածալ, գինը՝ 9 մարկ:

Գիրքը ունի լարաբերութիւն լեզուագիտութեան, հոգեբանութեան, բանաստեղծութեան և գրական պատմութեան հետ: Լեզուն շատ ծանր է, նիւթերի դասաւորութիւնը՝ խառն: Ի միջի ապոյց հետաքրքրական օրինակներ են բերւած, թէ ինչպէս իմաստից զուրկ բառեր լեզուի մէջ

գործ են ածւում, հէնց որովհետեւ լեզուն նոցա պահպանած է: Մանաւանդ հետաքրքրելին ալն մասն է, որտեղ դժադրւում է Հին-Կտակարանի աղղեցութիւնը կրօնական բանաստեղծութեան լիզուի վերայ մինչ մեր օրերը:

Ա.